

vurarak görev istediye de kendisine olumlu cevap verilmedi. Mısır'da yaklaşık yedi yıl kaldıktan sonra İstanbul'a döndü (1916). 5 Ağustos 1919'da Süleymaniye Medresesi'nde hilâfiyat ve 27 Ekim 1920'de hadis müderrisliğine tayin edildi. 1919'da İsmâil Necati Efendi'nin vefatı üzerine boşalan Gümüşhânevî Dergâhı meşihatna getirildi. 30 Kasım 1920 günü vefat etti. Süleymaniye Camii hazîresinde Gümüşhânevî'nin halifelerine ayrılan bölüme defnedildi. Dört defa evlenen ve yirmi dört çocuğu olan Ömer Ziyâeddin'in ilk üç evliliğinden doğan çocukları yaşamamıştır. Soy, son eşi Nozîfe Hanım'dan (Binatlı, ö. 1962) doğan sekiz çocuğundan beşiyle devam etmektedir.

Eserleri. Ömer Ziyâeddin başta hadis olmak üzere fıkıh ve kıraat gibi ilimlerle meşgul olmuş, bu sahalarda çeşitli eserler kaleme almıştır. Eserleri şöhret ve nüfuzunun geniş bölgelere yayılmasından dolayı İstanbul dışında Dağıstan, Mısır, Trabzon, Bursa ve Edirne'de de yayımlanmıştır. 1. *et-Teshîlâtü'l-‘ağre fi kırâ'ati'l-‘aşere* (İstanbul 1304). 2. *Âdâbü kırâ'ati'l-Kur'ân* (İstanbul 1326). 3. *Tercüme-i Akâid-i Nesefiyye* (Bursa 1308). 4. *Sünenü'l-akvâli'n-nebeviyye mine'l-eğâdisi'l-Buhârîyye* (İstanbul 1308). 5. *Hadis-i Erbaîn fi hukûki's-selâtin* (İstanbul 1326). Eserin yazma nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndedir (TY, nr. 3729). 6. *Zübdetü'l-Buhârî* (Kahire 1330). 7. *Zevâ'idü'z-Zebîdî* (Kahire 1325). 8. *Zübdetü'l-Buhârî Tercümesi* (I-II, Trabzon 1341-1345). 9. *Mir'ât-ı Kânûn-ı Esâsî* (İstanbul 1324). 10. *Beyânât-ı Fetâvâ-yı Ömeriyye fi't-tarâiki'l-aliyye* (Edirne 1301). Bu eser *Tasavvuf ve Tarikatlarla İlgili Fetvalar* adıyla İrfan Gündüz ve Yakup Çiçek tarafından sadeleştirilerek yayımlanmıştır (İstanbul 1984). 11. *Mevlid-i Şerif* (Edirne, ts., Avarca). 12. *Kısas-ı Enbiyâ* (Dağıstan, ts., Avarca, manzum). 13. *Mu'cizâtü'n-nebî* (Edirne 1304). 14. *Kitâbü'l-Mu'cizât li-cemii'l-enbiyâ* (İstanbul 1338).

BİBLİYOGRAFYA :

İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi, Dosya nr. 1366; Cemaleddin Server Revnakoğlu, *İstanbul Tekkeleri Notları*, Divan Edebiyatı Müzesi, Arşiv B, Zrf., 89; Hüseyin Vassâf, *Sefîne*, II, 189-190; Şerafettin Erel, *Dağıstan ve Dağıstanlılar Tarihi*, İstanbul 1961, s. 248; Sadık Albayrak, *Yürüyenler ve Sürünenler*, İstanbul 1979, s. 139-141; a.m.f., *Osmanlı Uleması*, IV-V, 382-383; İrfan Gündüz, *Gümüşhânevî Ahmed Ziyâeddin*, İstanbul 1984, s. 148-153.

YUSUF ZİYA BİNATLI

DAĞLIOĞLU, Hikmet Turhan

(1900-1977)

Araştırmacı, yazar.

Bugün Suriye sınırları içinde kalan Deyrizor kasabasında doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada yaptı. Yüksek öğrenimine Macaristan'ın Budapeşte şehrindeki Yüksek Sanatlar Okulu'nda devam etti (1916-1919). Bu arada tanınmış Türk folkloru araştırmacısı Ignachi Kunoş'un derslerine de girdi. Böylece ömrü boyunca ilgi duyacağı folklor konuları hakkında ilk önemli bilgileri edindi.

1919'da Türkiye'ye dönünce sırasıyla İznik, Adapazarı, Mudurnu ve Bolu'da ilkokul öğretmenliği yaptı. Kurtuluş Savaşı'na katıldı, savaşın sonlarına doğru Gaziantep Sultânîsi'ne kısım-ı ibtidâî muallimi oldu. Bir süre sonra Isparta İdâdisi Türkçe muallimliğine nakledildi (1923). Üç yıl burada kaldıktan sonra Karesi (Balıkesir) Ortaokulu Türkçe öğretmenliğine tayin edildi. Daha sonra İzmir Erkek Lisesi'nde ve İlköğretmen Okulu'nda çalıştı.

İzmir'deki öğretmenliklerinin ardından elsin-i Şarkıyye mütehasşisi ve tasnif memuru unvanıyla İstanbul Şark Eserleri Müzesi'nde görev aldı. Bu arada Kabataş Erkek Lisesi'nde de öğretmenliğe devam etti; İstanbul Belediye Konservatuvarı'nın düzenlediği derleme gezilerinin beşincisine katıldı (Ağustos 1932). 1934'te Ankara Arkeoloji Müzesi müdürü oldu. Bir süre sonra daha önce görev yaptığı Adapazarı'na Türkçe öğretmeni olarak döndü (1940). Üç yıl burada kaldıktan sonra tekrar İstanbul'a gelerek Çağaloğlu ve Yenikapı ortaokullarında çalıştı. VII. dönem Antalya milletvekili seçildi (1943-1946). Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu müfettişi olarak devlet kademelerindeki görevini tamamladıktan sonra İstanbul'a yerleşti. Son

Hikmet
Turhan
Dağlıoğlu

olarak Türkiye Sivil Emekliler Derneği başkanlığı yaptı. 26 Kasım 1977'de İstanbul'da vefat etti. Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Dağlıoğlu'nun ilk yazıları *Isparta vilâyet gazetesinde* (1923-1928) yayımlandı. Halkevi mecmuaları arasında önemli yerleri olan *Halk Bilgisi Haberleri* (Ankara 1929-1931 ve İstanbul 1933-1942) başta olmak üzere *Ûn* (Isparta), *Çorumlu* (Çorum), *Başpınar* (Gaziantep), *Yeni Türk* (Eminönü), *Uludağ* (Bursa), *Kaynak* (Balıkesir) ve *Ülkü* (Halkevleri Genel Merkezi, Ankara) gibi yayın organlarında tarih, sanat tarihi ve folklor konularında yazılar yazdı. Gaziantep tapu defterleri ve Bursa tarihi üzerinde çalıştı. Türk Dil Kurumu ile iş birliği yaparak halk ağzından derlemeler ve atasözleri toplama faaliyetlerinde bulundu. Ayrıca şiir, hikâye ve bazı ders kitapları da kaleme aldı.

Eserleri. *Şemseddin Sâmî, Hayatı ve Eserleri* (İstanbul 1934); *Milâdî XVI. Hicrî X. Asırda Antep* (I, Gaziantep 1937; II, 1939); *Milâdî XVI. Hicrî X. Asırda Gaziantep Köyleri* (Gaziantep 1938); *Haleb'in En Eski Tarihi* (Gaziantep 1937); *Onaltıncı Asırda Bursa 1558-1589* (Bursa 1940).

BİBLİYOGRAFYA :

M. Şakir Ülkütaşır, *Cumhuriyetle Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları*, Ankara 1972, s. 36; Şerif Baykurt, *Türkiye'de Folklor*, Ankara 1976, s. 137; İhsan Hınçer, "Hikmet Turhan Dağlıoğlu (1900-1977)", *TFA*, sy. 341 (1977), s. 8175-8176; Zümrüt Nahya, "Hikmet Turhan Dağlıoğlu", *THA Yıllık* (1977), s. 372; Mahmut H. Şakiroğlu, "Hikmet Turhan Dağlıoğlu (1900-1977)", *STY*, IX-X (1979-1980), s. 287-289, 291, 294, 297, 307.

TURGUT AKPINAR

DAĞSEVEN, Yusuf

(1871-1945)

Son devrin tanınmış hânende ve bestekârlarından.

İstanbul Üsküdar'da doğdu. Mutasarıf Hacı Ali Bey'in oğludur. İlk öğrenimini Doğancılar'daki Fıstıklı Mektebi'nde yaptı. Paşakapısı Rüşdiyesi'ni bitirdikten sonra Edirne İdâdî'sine devam etti. Üçüncü sınıfta iken Müşir Ârif Paşa'nın delâletiyle saraya alındı. Sarayda okuduğu bir ezanı dinleyen Sultan II. Abdülhamid'in takdirini kazanarak müezziniğe ayrıldı. Bilhassa sesinin güzelliğiyle dikkati çekti ve Muzika-i Hümayun'a girdi. Burada yüzbaşı rütbesine kadar yükseldi. Hayatının son yılları hakkında herhan-